
MONOGRAFIE PRAWNICZE

WKŁADY NIEPIENIĘŻNE
DO SPÓŁEK
HANDLOWYCH

URSZULA PROMIŃSKA (red.)

Wydawnictwo C.H. Beck

MONOGRAFIE PRAWNICZE

URSZULA PROMIŃSKA (red.) • WKŁADY NIEPIENIĘŻNE
DO SPÓŁEK HANDLOWYCH

Polecamy nasze publikacje:

A. Kidyba

PRAWO HANDLOWE, wyd. 18

Studia Prawnicze

A. Szajkowski (red.)

PRAWO SPÓŁEK OSOBOWYCH, Tom 16, wyd. 2

System Prawa Prywatnego

S. Sołtysiński (red.)

PRAWO SPÓŁEK KAPITAŁOWYCH, Tom 17B, wyd. 2

System Prawa Prywatnego

A. Sobiech

OPODATKOWANIE SPÓŁEK OSOBOWYCH

Monografie Prawnicze

K. Fliszkiewicz

**OCHRONA WIERZYCIELI ŁĄCZĄCYCH SIĘ SPÓŁEK
KAPITAŁOWYCH**

Monografie Prawnicze

Legalis
System Informacji Prawnej

www.ksiegarnia.beck.pl

WKŁADY NIEPIENIĘŻNE DO SPÓŁEK HANDLOWYCH

Redaktor

prof. zw. dr hab. Urszula Promińska

Autorzy:

dr hab. Małgorzata Dumkiewicz, dr Jakub Janeta,
prof. UMCS dr hab. Katarzyna Kopaczyńska-Pieczniak,
dr Wiktor P. Matysiak, prof. zw. dr hab. Urszula Promińska

WYDAWNICTWO C.H.BECK
WARSZAWA 2017

Poszczególne części opracowali:

dr hab. *Małgorzata Dumkiewicz*: Rozdział II § 1, 6; Rozdział IV § 1–2,
dr *Jakub Janeta*: Rozdział IV § 3 pkt III, § 4; Rozdział VI
prof. UMCS dr hab. *Katarzyna Kopaczyńska-Pieczniak*: Rozdział I;
Rozdział II § 2–5, 7
dr *Wiktor P. Matysiak*: Rozdział III; Rozdział IV § 3 pkt I–II,
prof. zw. dr hab. *Urszula Promińska*: Rozdział II § 8; Rozdział V

Wydawca: Katarzyna Karnas

Projekt został sfinansowany ze środków
Narodowego Centrum Nauki przyznanych
na podstawie decyzji numer DEC-2013/11/B/HS5/03835

© **Wydawnictwo C.H.Beck 2017**

Wydawnictwo C.H.Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: Wydawnictwo C.H.Beck
Druk i oprawa: Elpil, Siedlce

ISBN 978-83-255-9436-7

ISBN e-book 978-83-255-9437-4

Spis treści

Wstęp	IX
Wykaz skrótów	XIII
Literatura	XVII
Rozdział I. Umowa spółki handlowej (<i>K. Kopaczyńska-Pieczniak</i>)	1
§ 1. Pojęcie umowy spółki handlowej	1
§ 2. Charakter prawny umowy spółki handlowej	14
§ 3. Zobowiązanie do dążenia do osiągnięcia wspólnego celu (współdziałania)	27
§ 4. Zobowiązanie do wniesienia wkładów	33
I. Istota zobowiązania do wniesienia wkładu	33
II. Zobowiązanie do wniesienia wkładu w spółkach osobowych ..	35
III. Zobowiązanie do wniesienia wkładu w spółkach kapitałowych	40
IV. Charakter obowiązku wniesienia wkładu	44
V. Szczególne cechy obowiązku wniesienia wkładu w spółkach osobowych i kapitałowych	48
§ 5. Zobowiązanie do współdziałania w inny sposób określony w umowie spółki lub statucie	55
Rozdział II. Znaczenie prawne i gospodarcze wkładów niepieniężnych w spółkach handlowych	61
§ 1. Pojęcie wkładu niepieniężnego (<i>M. Dumkiewicz</i>)	61
§ 2. Funkcje wkładów niepieniężnych wyznaczone przez typ spółki (<i>K. Kopaczyńska-Pieczniak</i>)	68
§ 3. Zdolność wkładowa świadczeń niepieniężnych w spółkach osobowych (<i>K. Kopaczyńska-Pieczniak</i>)	77
§ 4. Zdolność aportowa wkładów niepieniężnych w spółkach kapitałowych (<i>K. Kopaczyńska-Pieczniak</i>)	88
§ 5. Zależność uzyskania członkostwa w spółce od wniesienia wkładu w całości lub w części (<i>K. Kopaczyńska-Pieczniak</i>)	102
§ 6. Szczególne rodzaje wkładów niepieniężnych – wkłady mieszane i wkłady ukryte (<i>M. Dumkiewicz</i>)	109
I. Wkłady mieszane (nabytki mieszane)	109
II. Ukryte wkłady niepieniężne	111

§ 7. Świadczenie pracy lub usług na rzecz spółki a wniesienie wkładu (<i>K. Kopaczyńska-Pieczniak</i>)	117
§ 8. Istota zdolności wkładowej (<i>U. Promińska</i>)	127
Rozdział III. Prawa rzeczowe jako wkład niepieniężny (<i>W.P. Matysiak</i>)	129
§ 1. Wkłady rzeczowe do spółek handlowych i ich znaczenie	129
§ 2. Przeniesienie własności rzeczy w spółkach osobowych	131
§ 3. Przeniesienie własności rzeczy w spółkach kapitałowych	143
§ 4. Użytkowanie wieczyste jako wkład	145
§ 5. Ograniczone prawa rzeczowe	149
I. Dopuszczalność ich przenoszenia lub ustanawiania w spółkach osobowych	149
II. Kwestia ustanowienia ograniczonych praw rzeczowych w spółkach kapitałowych	151
Rozdział IV. Prawa względne, udziałowe i z papierów wartościowych jako wkład niepieniężny	153
§ 1. Dopuszczalność wniesienia praw względnych tytułem wkładu do spółek handlowych (<i>M. Dumkiewicz</i>)	153
§ 2. Kwestie szczególne (<i>M. Dumkiewicz</i>)	157
I. Wierzytelności, których zbywalność została ograniczona lub wyłączona umownie jako wkłady do spółek handlowych	157
II. Wierzytelności przyszłe jako wkłady do spółek handlowych ...	161
III. Zdolność wkładowa prawa najmu, dzierżawy i leasingu	165
IV. Wierzytelności wspólnika (akcjonariusza) wobec spółki jako aport do spółek kapitałowych	168
§ 3. Prawa udziałowe jako wkład do spółek handlowych	170
I. Członkostwo – ogół praw i obowiązków wspólnika spółki osobowej jako przedmiot wkładu do spółki (<i>W.P. Matysiak</i>) .	170
II. Udział w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością jako przedmiot wkładu (<i>W.P. Matysiak</i>)	173
III. Akcja jako przedmiot wkładu niepieniężnego (<i>J. Janeta</i>)	176
§ 4. Prawa z papierów wartościowych jako wkład do spółek handlowych (<i>J. Janeta</i>)	182
Rozdział V. Dobra własności przemysłowej i przedsiębiorstwo jako wkład niepieniężny (<i>U. Promińska</i>)	187
§ 1. Dobra własności przemysłowej	187
I. Charakterystyka ogólna dóbr własności przemysłowej	187
II. Specyfika dóbr własności przemysłowej jako przedmiotu wkładu niepieniężnego	189

§ 2. Prawa podmiotowe bezwzględne na dobrach własności przemysłowej jako przedmiot wkładu niepieniężnego	191
I. Prawa na dobrach własności przemysłowej. Charakterystyka prawna	191
II. Dopuszczalność wniesienia praw na dobrach własności przemysłowej do spółek handlowych	193
III. Podstawa wniesienia praw na dobrach własności przemysłowej do spółki handlowej	195
§ 3. Zagadnienia szczególne. Prawo do uzyskania patentu i prawo ze zgłoszenia znaku towarowego	198
I. Prawo do uzyskania patentu (prawa ochronnego na wzór użytkowy, prawa z rejestracji wzoru przemysłowego)	198
II. Prawo ze zgłoszenia znaku towarowego	199
III. Rzeczywiste znaczenie praw własności przemysłowej jako przedmiotu wkładu	201
§ 4. Dobra własności przemysłowej niebędące przedmiotem praw wyłącznych	202
I. Wyłączność faktyczna jako przedmiot wkładu niepieniężnego	202
II. Informacje mające wartość gospodarczą	202
III. Znaki towarowe i oznaczenia przedsiębiorstwa niechronione prawami bezwzględnymi	203
IV. Dopuszczalność ich wniesienia do spółki handlowej	205
§ 5. Przedsiębiorstwo jako przedmiot wkładu	207
I. Pojęcie przedsiębiorstwa	207
II. Przedsiębiorstwo jako przedmiot czynności prawnej	210
III. Dopuszczalność wniesienia przedsiębiorstwa tytułem wkładu do spółki handlowej	211
Rozdział VI. Skutki niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania do wniesienia wkładów niepieniężnych (J. Janeta)	215
§ 1. Skutki niewniesienia wkładów do kapitałowych spółek w organizacji	215
§ 2. Skutki niewniesienia lub nienależytego wniesienia wkładów do spółki kapitałowej po rejestracji	217
I. Skutki niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązku wniesienia wkładu w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością	217
II. Skutki niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązku wniesienia wkładu w spółce akcyjnej	218
§ 3. Skutki wadliwości wkładu niepieniężnego wnoszonego na pokrycie kapitału	228

§ 4. Skutki niewniesienia lub nienależytego wniesienia wkładów do spółek osobowych	232
I. Postaci niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązku wniesienia wkładu	232
II. Skutki niewniesienia wkładu do spółki osobowej	233
III. Skutki nienależytego wniesienia wkładu niepieniężnego do spółki osobowej	235
§ 5. Wniesienie wadliwego wkładu niepieniężnego do spółki osobowej jako szczególna postać nienależytego wykonania	235
I. Skutki wadliwości wkładów niepieniężnych w postaci własności rzeczy lub oddania rzeczy do używania	236
II. Podstawa normatywna odpowiedzialności wspólnika spółki osobowej za wadę wkładu wnoszonego na własność lub do używania	237
III. Wadliwość rzeczy wnoszonej na własność tytułem wkładu do spółki	242
IV. Wyłączenie odpowiedzialności wspólnika z tytułu wady wkładu wniesionego do spółki na własność na podstawie przepisów o rękojmi	247
V. Uprawnienia służące spółce z tytułu wady wkładu wniesionego do spółki na własność na podstawie przepisów o rękojmi	250
§ 6. Skutki wady wkładu polegającego na wniesieniu rzeczy do używania	254
§ 7. Skutki wadliwości innych wkładów niepieniężnych	256
§ 8. Inne postaci nienależytego wykonania obowiązku wniesienia wkładów do spółki osobowej i dochodzenie roszczeń	258
Indeks rzeczowy	265

Wstęp

Pojęcie wkładów ma dla prawa spółek znaczenie fundamentalne. Nie sposób objaśnić ani umowy spółki ani spółki jako podmiotu bez przedstawienia podstawowego, a w każdym razie pierwotnego źródła majątku, jakim są wkłady. Obowiązek wniesienia wkładów obciąża obecnie każdego wspólnika bez względu na typ spółki, którą tworzy i w której nabywa w zamian prawa udziałowe. Co więcej, od tego obowiązku wspólnik zwolniony być nie może.

Określenie wkładów wnoszonych przez wspólników do spółek należy do *essentialia negotii* każdej umowy spółki, którą definiuje art. 3 KSH. Z tego względu znaczenie wkładów ujawnia się już na etapie tworzenia spółek, w którym umowa (statut) spółki stanowi przesłankę normatywną nabycia osobowości lub zdolności prawnej przez spółki, a więc ich powstania jako podmiotów prawa. W spółkach kapitałowych przesłankę normatywną, obok zawarcia umowy (statutu) spółki stanowi także zgromadzenie, przynajmniej w części, kapitału zakładowego, a więc wniesienie wkładów. Ważę obowiązku wniesienia wkładów należy także dostrzec w trakcie funkcjonowania spółek, a także w fazie ich rozwiązywania, co ma z kolei istotne znaczenie na gruncie spółek osobowych.

Wkłady i ich wartość wyznaczają, co do zasady, pozycję wspólnika w spółce. Niekiedy mówi się, że wniesienie wkładu jest „ceną” za prawa udziałowe. Zaangażowanie wspólnika w majątek spółki przekłada się bowiem na zakres służących mu praw. Ta zależność była i jest oczywista w spółkach kapitałowych. Jej dobitnym wyrazem w spółkach osobowych jest obecnie instytucja udziału kapitałowego (art. 50 KSH). Należy przy tym podkreślić, że ustawodawca nie definiuje udziału kapitałowego pozostawiając wyjaśnienie samego pojęcia jak i funkcji doktrynie i orzecznictwu. Z pewnym uproszczeniem można przyjąć, że funkcja udziału kapitałowego wyraża się w tym, że jest on *ex lege* albo *ex contractu* punktem odniesienia dla ustalenia zakresu praw i obowiązków wspólników. Zatem problematyka wkładów wykazuje związek nie tylko z majątkiem spółek ale także ze sferą praw i obowiązków wspólników i to, bez względu na typ spółki.

Pomimo niekwestionowanego znaczenia instytucji wkładów ich zdefiniowanie pozostaje poza regulacją kodeksową. Tak było na gruncie przepisów Kodeksu handlowego i jest obecnie. Przepisy KSH dają jedynie pewne wskazówki co do przedmiotu wkładów w spółkach osobowych i kapitałowych. Chodzi zwłaszcza o art. 48 § 2 KSH, zgodnie z którym wkład wspólnika jawnego może polegać na przeniesieniu lub obciążeniu własności rzeczy lub innych praw, a także na dokonaniu innych świadczeń na rzecz spółki. Z kolei regulacja wkładów w spółkach kapitałowych ma charakter negatywny. Przepis

art. 14 § 1 KSH stanowi, że przedmiotem wkładu do spółki kapitałowej nie może być prawo niezbywalne lub świadczenie pracy bądź usług.

Problematyka wkładów do spółek jest od dawna przedmiotem dociekań doktryny, która podejmuje próby wyjaśnienia charakteru prawnego wkładów, pełnionych przez nie funkcji, rodzajów wkładów i skutków prawnych nie wniesienia lub wadliwego wniesienia. Wkłady są poddawane analizie w ramach wszystkich Komentarzy, zarówno dotyczących przepisów Kodeksu handlowego jak i Kodeksu spółek handlowych, a także wielu artykułów i opracowań szczególnych, mających charakter przyczynkowski. Wkładowi niepieniężnym została poświęcona monografia A. Szumańskiego z 1997 r., pt. Wkłady niepieniężne do spółek kapitałowych oraz monografia A. Minas z 2005 r., pt. Aport w spółce kapitałowej. Wskazane dzieła dotyczą tylko wkładów niepieniężnych do spółek kapitałowych. Kompleksowy charakter ma bez wątpienia monografia, pt. Wkłady niepieniężne w spółkach handlowych, pod redakcją W. Popiołka z 2014 r., która zawiera szczegółową analizę obowiązku wniesienia wkładu w spółkach handlowych i odpowiedzialności z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania tego zobowiązania, zarówno cywilnej jak i karnej.

Prezentowana monografia, która jest rezultatem współpracy pracowników Katedr Prawa Gospodarczego i Handlowego Uniwersytetu M. Curie-Skłodowskiej w Lublinie i Uniwersytetu Łódzkiego, ujmuje problematykę wkładów niepieniężnych w spółkach handlowych z nieco innej perspektywy.

Chodzi zarówno o określenie wkładów jako *essentialia negotii* umowy spółki handlowej, jak i charakteru prawnego wkładu, jego funkcje i przedmiot – analizowane z punktu widzenia spółki jako podmiotu i jej majątku. Ważne jest także ukazanie wkładu jako „ceny”, którą ponosi współnik za nabycie praw udziałowych w spółce. Celem opracowania jest wyjaśnienie problemów, które dotyczą „klasycznych” postaci wkładów niepieniężnych, ale także wykazanie gospodarczego i innowacyjnego znaczenia wkładów, których przedmiotem są dobra własności przemysłowej. Zasadnicze znaczenie ma natomiast analiza rodzajów wkładów wyodrębnionych ze względu na ich przedmiot, a w wypadku spółek osobowych, dodatkowo, ze względu na ich znaczenie dla udziału kapitałowego. Tradycyjne wyróżnienie wkładów pieniężnych, niepieniężnych i świadczenia usług lub pracy stanowi tylko punkt wyjścia dla rozważań nad problematyką wkładów do spółek. Pozwala jednak dostrzec, że wątpliwości mogą dotyczyć przede wszystkim wewnątrznie zróżnicowanej i nader pojemnej kategorii wkładów niepieniężnych i ich relacji do świadczenia pracy i usług, a także do wskazanego w art. 3 KSH „współdziałania w inny określony sposób”.

Konsekwentnie do przedstawionych celów, rozważania zawarte w monografii są podzielone na sześć rozdziałów. Rozdział 1 obejmuje analizę umowy spółki handlowej, zarówno w zakresie postanowień przedmiotowo-istotnych, jak i jej charakteru prawnego. Rozdział 2 poświęcony jest prawnemu i gospodarczemu znaczeniu wkładów w spółkach handlowych – rozważa pojęcie wkładu niepieniężnego, pełnione funkcje oraz rodzaje. Rozdział 3 dotyczy praw rzeczowych, w tym własności, użytkowania wieczystego oraz ograniczonych praw rzeczowych, jako przedmiotu wkładu niepienięż-

nego. Rozdział 4 zawiera analizę praw względnych, praw udziałowych i praw z papierów wartościowych jako przedmiotu wkładu. Rozdział 5 przedstawia dobra własności przemysłowej, zarówno będące jak i niebędące przedmiotem podmiotowych praw wyłącznych, oraz przedsiębiorstwo jako wkład niepieniężny. Rozdział 6 zajmuje się problematyką skutków niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania do wniesienia wkładów niepieniężnych.

Monografia jest poświęcona polskiej regulacji wkładów niepieniężnych w spółkach handlowych i co do zasady uwzględnia krajową doktrynę i orzecznictwo. Przedstawia także rozwiązania niektórych, ogólnych problemów, występujące w obcych systemach prawnych oraz odwołuje się do piśmiennictwa zagranicznego, zwłaszcza niemieckiego i francuskiego.

Książka nie wyczerpuje problematyki wkładów niepieniężnych. W zamierzeniach autorów, przedstawia jej istotne, a jednocześnie niekiedy kontrowersyjne, aspekty. Tym samym może się wpisywać w paletę publikacji poświęconych tej tematyce.

Autorzy

Wykaz skrótów

1. Akty prawne

AktG	niemiecka ustawa o spółkach akcyjnych – Aktengesetz vom 6.9.1965 (BGBl. I S. 1089), das zuletzt durch Artikel 5 des Gesetzes vom 10.5.2016 (BGBl. I S. 1142)
BGB	niemiecki Kodeks cywilny – Bürgerliches Gesetzbuch in der Fassung der Bekanntmachung vom 2.1.2002 (BGBl. I S. 42, 2909; 2003 I S.738), das zuletzt durch Artikel 3 des Gesetzes vom 24.5.2016 (BGBl. I S. 1190)
GmbHG	niemiecka ustawa o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością – Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung in der im Bundesgesetzblatt Teil III, Gliederungsnummer 4123-1, veröffentlichten bereinigten Fassung, das zuletzt durch Artikel 8 des Gesetzes vom 10.5.2016 (BGBl. I S. 1142)
GospNierU	ustawa z 21.8.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 2147 ze zm.)
KC	ustawa z 23.4.1964 r. – Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 459)
KH	rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27.6.1934 r. – Kodeks handlowy (Dz.U. Nr 57, poz. 502 ze zm.) – akt nie obowiązuje
KonPar	Konwencja paryska z 20.3.1883 r. o ochronie własności przemysłowej (Dz.U. z 1975 r. Nr 9, poz. 51)
KP	ustawa z 26.6.1974 r. – Kodeks pracy (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1666 ze zm.)
KPC	ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1822 ze zm.)
KRSU	ustawa z 20.8.1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 687 ze zm.)
KSH	ustawa z 15.9.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1578 ze zm.)

Wykaz skrótów

KWU	ustawa z 6.7.1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 790 ze zm.)
KZ	rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27.10.1933 r. – Kodeks zobowiązań (Dz.U. Nr 82, poz. 598 ze zm.) – akt nie obowiązuje
PrSpółdz	ustawa z 16.9.1982 r. – Prawo spółdzielcze (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 21 ze zm.)
PrStow	ustawa z 7.4.1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 210)
PrWłPrzem	ustawa z 30.6.2000 r. – Prawo własności przemysłowej (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 1410 ze zm.)
SpMieszkU	ustawa z 15.12.2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 1222 ze zm.)
UstRolU	ustawa z 11.4.2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 2052 ze zm.)
ZNKU	ustawa z 16.4.1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (t.j. Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.)

2. Organy i instytucje

PKD	Polska Klasyfikacja Działalności
SA	Sąd Apelacyjny
SN	Sąd Najwyższy
SN(7)	Sąd Najwyższy w składzie 7 sędziów
SO	Sąd Okręgowy
WSA	Wojewódzki Sąd Administracyjny

3. Czasopisma i publikatory

Dz.U.	Dziennik Ustaw
EP	Edukacja Prawnicza
GSP	Gdańskie Studia Prawnicze
KPP	Kwartalnik Prawa Prywatnego
KSP	Krakowskie Studia Prawnicze
MoP	Monitor Prawniczy
MoPod	Monitor Podatkowy
OSA	Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
OSNC	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSP	Orzecznictwo Sądów Polskich
Pał.	Palestra
PiP	Państwo i Prawo

Wykaz skrótów

PPH	Przeгляд Prawa Handlowego
Pr. Gosp.	Prawo Gospodarcze
Pr. Sp.	Prawo Spółek
PS	Przeгляд Sądowy
PUG	Przeгляд Ustawodawstwa Gospodarczego
R. Pr.	Radca Prawny
Rej.	Rejent
RPEiS	Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
SC	Studia Cywilistyczne
Wok.	Wokanda

4. Inne skróty

art.	artykuł
cz.	część
lit.	litera
m.in.	między innymi
n.	następny (-a, -e)
Nb	numer brzegowy
Nr	numer
pkt	punkt
por.	porównaj
poz.	pozycja
r.	rok
s.	strona
t.	tom
t.j.	tekst jednolity
tj.	to jest
ozn.	to znaczy
tw.	tak zwany (-a, -e)
ust.	ustęp
uw.	uwaga
z.	zeszyt
ze zm.	ze zmianami
zob.	zobacz

Literatura

- Allerhand M.*, Kodeks handlowy. Komentarz, t. 1, Spółka jawna. Spółka komandytowa, Lwów 1935, reprint Bielsko-Biała, 1991, 1992, 1993
- Allerhand M.*, Kodeks handlowy. Komentarz, t. 2, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Lwów 1935, reprint Bielsko-Biała, 1991, 1992, 1993
- Allerhand M.*, Kodeks handlowy. Komentarz, t. 3, Spółka akcyjna, Lwów 1935, reprint Bielsko-Biała 1991, 1992, 1993
- Baranowska A.*, Odpowiedzialność za wady fizyczne i prawne wkładów rzeczowych w spółkach osobowych, Pr. Sp. 2003, Nr 6
- Bartosiak J.*, Strona internetowa jako aport – zagadnienia praktyczne, PPH 2014, Nr 4
- Bieluk J.*, Ustawa o kształtowaniu ustroju rolnego. Komentarz, Warszawa 2016
- Bieniek G.*, Aport w spółce na tle orzecznictwa Sądu Najwyższego, Zielona Góra 1993
- Bieniek G.*, Nieruchomość jako wkład niepieniężny, w: *A. Nowicka* (red.), Prawo prywatne czasu przemian. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Stanisławowi Sołtysińskiemu, Poznań 2005
- Bieniek G., Rudnicki S.*, Nieruchomości. Problematyka prawna, Warszawa 2009
- Bieniek T.*, Utworzenie spółki komandytowo-akcyjnej, Pr. Sp. 2001, Nr 12
- Bieniek T., Pinior P.*, Klientela jako przedmiot wkładu niepieniężnego, Pr. Sp. 2002, Nr 4
- Bilewska K., Sobura K.*, Osoby ustawowe (art. 33¹ KC), EP 2005, Nr 10
- Borowy K.*, w: *Z. Jara* (red.), Kodeks spółek handlowych. Komentarz, Warszawa 2014
- Bredow v. F.*, im: *A. Schwerdtfeger*, Kompaktkommentar. Gesellschaftrecht, Luchterhand 2007
- Cieślak S.*, w: *A. Hrycaj, A. Jakubecki, A. Witosz* (red.), System Prawa Handlowego, t. 6, Prawo restrukturyzacyjne i upadłościowe, Warszawa 2016
- Cisek A.*, w: *E. Gniewek* (red.), Kodeks cywilny. Komentarz, Warszawa 2006
- Ciulkin L., Jakubecki A., Kowal N.*, Krajowy Rejestr Sądowy i postępowanie rejestrowe. Praktyczny komentarz, Warszawa 2002
- Chlebny J.*, Wynalazek pracowniczy. Studium prawnoporównawcze, Warszawa 2015
- Chomiuk M.*, w: *Z. Jara* (red.), Kodeks spółek handlowych. Komentarz, Warszawa 2014
- Chrzanowski W.*, Zarys prawa korporacji. Część ogólna, Warszawa 1997
- Cozian M., Viandier A., Deboissy F.*, Droit des sociétés, Warszawa 2012
- Cyganik M., Kwaśnicki R.L.*, Statut spółki akcyjnej, Pr. Sp. 2003, Nr 9
- Czachórski W., Brzozowski A., Saffjan M., Skowrońska-Bocian E.*, Zobowiązania. Zarys wykładu, Warszawa 1999
- Czepelak M.*, w: *M. Stec* (red.), System Prawa Handlowego. Prawo instrumentów finansowych, t. 4, Warszawa 2016

- Dana-Demaret S.*, Le capital social, Litec 1989
- Domański G.*, Koncepcja zobowiązań rezultatu i starannego działania a odpowiedzialność kontraktowa w prawie francuskim, SC 1972, t. X
- Domański G.*, Konwersja długu na kapitał, aport czy potrącenie, PPH 1996, Nr 4
- Drapała P.*, Przejęcie długu, przejęcie praw i obowiązków z umowy (zmiana stron umowy), Warszawa 2016
- Dybowski T., Pyrżyńska A.*, w: *E. Łętowska* (red.), System Prawa Prywatnego, t. 5, Prawo zobowiązań – część ogólna, Warszawa 2013
- Dziurzyński T., Fenichel Z., Honzatko M.*, Kodeks handlowy. Komentarz, t. 2, Łódź 1996
- Eckhardt D., Harmanns M.*, Kölner Handbuch Gesellschaftrecht, Carl Heynemanns Verlag 2011
- Fenichel Z.*, w: *T. Dziurzyński, Z. Fenichel, M. Honzatko*, Kodeks handlowy. Komentarz, t. 2, Łódź 1996
- Fiołka J.*, Własność nieruchomości jako aport do spółki z o.o., PPH 1993, Nr 1
- Fleischer H., Goette W.*, Münchener Kommentar zum Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung – GmbHG, München 2010
- Frąckowiak J.*, Handlowe czynności kreuujące, PPH 2008, Nr 12
- Frąckowiak J.*, Instytucje prawa handlowego w kodeksie cywilnym, Rej. 2003, Nr 6
- Frąckowiak J.*, Uwagi do projektu ustawy Prawo spółek handlowych, PPH 1999, Nr 2
- Frąckowiak J.*, w: *K. Kruczalak* (red.), Kodeks spółek handlowych. Komentarz, Warszawa 2001
- Frąckowiak J.*, w: *J. Frąckowiak, A. Kidyba, W. Popiołek, W. Pyziół, A. Witosz* (red.), Kodeks spółek handlowych. Komentarz, Warszawa 2008
- Frąckowiak J., Kidyba A., Popiołek W., Pyziół W., Witosz A.* (red.), Kodeks spółek handlowych, Warszawa 2008
- Frąckowiak J., Potrzezsch R.*, Czy nadanie osobowości prawnej osobowym spółkom handlowym wymaga zasadniczej reformy prawa podatkowego?, PPH 2000, Nr 1
- Gawlik B.*, Umowa know-how: zagadnienia konstrukcyjne, Warszawa–Kraków 1974
- Gawlik Z.*, w: *A. Kidyba* (red.), Kodeks cywilny. Komentarz, t. I, Część ogólna, Warszawa 2012
- Gniewek E.* (red.), Kodeks cywilny. Komentarz, Warszawa 2005
- Gniewek E.* (red.), Kodeks cywilny. Komentarz, Warszawa 2011
- Gniewek E.*, Nieruchomość jako wkład niepieniężny, w: *A. Nowicka* (red.), Prawo prywatne czasu przemian. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Stanisławowi Sołtysińskiemu, Poznań 2005
- Gniewek E.*, Subsidiarna odpowiedzialność członków ułomnych osób prawnych w kodeksie cywilnym i kodeksie spółek handlowych, w: *J. Frąckowiak* (red.), Kodeks spółek handlowych po pięciu latach, Wrocław 2006
- Gniewek E.* (red.), System Prawa Prywatnego. Prawo rzeczowe, t. 3, Warszawa 2013
- Gniewek E.* (red.), System Prawa Prywatnego. Prawo rzeczowe, t. 4, Warszawa 2012
- Goette W., Habersack M., Kalss S.*, Münchener Kommentar zum Aktiengesetz, Band 1, München 2016

- Gomoła M.*, Wierzytelność jako przedmiot wkładu do spółki kapitałowej – wybrane zagadnienia, Pr. Sp. 2002, Nr 10
- Gorczyński G.*, Spółka jawna jako podmiot prawa, Warszawa 2009
- Gorczyński G.*, w: *W. Popiołek* (red.), Wkłady niepieniężne w spółkach handlowych, Warszawa 2014
- Grzybowski S.*, Spółka prawa cywilnego a konstrukcja umowy jako źródła zobowiązań, RPEiS 1968, z. 3
- Grzybowski S.*, Umowy know-how na tle kodeksu cywilnego, KSP 1968, z. 1–2
- Grzybowski S.* (red.), System prawa cywilnego, t. I, Część ogólna, Wrocław 1985
- Grzybowski S.* (red.), System prawa cywilnego, t. III, cz. 2, Prawo zobowiązań – część szczegółowa, Wrocław 1976
- Grzybowski S.*, w: *S. Grzybowski, J. Skąpski, Z. Radwański, A. Szpunar, S. Buczkowski, W. Górski, W. Warkalło*, System prawa cywilnego, t. III, cz. 2, Prawo zobowiązań część szczegółowa, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1976
- Gutowski G.*, w: *M. Gutowski* (red.), Kodeks cywilny. Komentarz, t. I, Warszawa 2016
- Gutowski M.*, Bezskuteczność czynności prawnej, Warszawa 2013
- Habryn-Motawska E.*, Niezgodność towaru konsumpcyjnego z umową sprzedaży konsumenckiej, Warszawa 2009
- Heidinger A., Benz J., Herrler S.*, im: *G. Spindler, E. Stilz*, Kommentar zum Aktiengesetz, München 2010
- Heinemann J.*, Verdeckte Sacheinlagen im Recht der Kapitalgesellschaften. Analyse und Kritik, Berlin 2014
- Herbet A.*, Spółka cywilna. Konstrukcja prawna, Warszawa 2008
- Herbet A.*, Spółka komandytowa według Kodeksu spółek handlowych. Komentarz, Lublin 2004
- Hölters W.*, Aktiengesetz. Kommentar, München 2014
- Ignatowicz J.*, Prawo rzeczowe (zaktualizował i uzupełnił *K. Stefaniuk*), Warszawa 2000
- Jacyszyn J.*, Know-how jako aport, Pr. Sp. 1997, Nr 2
- Jacyszyn J.*, Postacie pokrycia wkładu niepieniężnego w spółkach kapitałowych, Rej. 1992, Nr 12
- Jacyszyn J.*, Wierzytelność jako aport, Pr. Sp. 1996, Nr 10
- Jakubecki A.*, w: *A. Jakubecki, A. Kidyba, J. Mojak, R. Skubisz*, Prawo cywilne. Zarys, Warszawa 1997
- Janeta J.*, w: *A. Kidyba* (red.), Spółka komandytowo-akcyjna, Warszawa 2013
- Janeta J.*, w: *D. Lubasz, M. Namysłowska* (red.), Ustawa o prawa konsumenta. Komentarz, Warszawa 2015
- Janeta J., Matysiak W.*, O potrzebie reformy prawa spółek w zakresie regulacji spółek osobowych, PPH 2012, Nr 9
- Jasińska J.*, w: *P. Kostański* (red.), Prawo własności przemysłowej. Komentarz, Warszawa 2014
- Jezioro J.*, w: *E. Gniewek, P. Machnikowski* (red.), Kodeks cywilny. Komentarz, Warszawa 2013